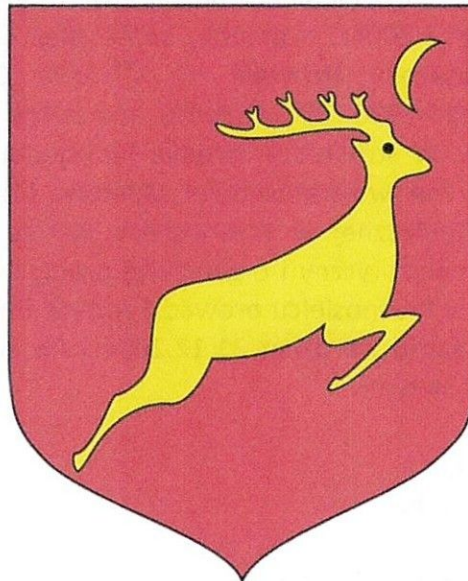

Sprawozdanie z realizacji zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu za 2024 rok.

Krasnosielc, 2025

Wprowadzenie

Obowiązek przedstawienia rocznego sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu oraz potrzeb w zakresie pomocy społecznej wynika z treści art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej cyt.: „Kierownik ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - dyrektor centrum usług społecznych, składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”.

Organizacja działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu

Utworzenie i utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników, jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 18 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu został utworzony Uchwałą nr XI/41/90 Gminnej Rady Narodowej w Krasnosielcu z dnia 27 lutego 1990 roku. Ośrodek ma swoją siedzibę w Krasnosielcu, ul. Rynek 40 06-212 Krasnosielc. W strukturze ośrodka funkcjonuje ośrodek wsparcia – Klub Senior + w Krasnosielcu, który ma swoją siedzibę ul. Mostowa 11a, 06-212 Krasnosielc.

Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krasnosielcu kieruje jednoosobowo kierownik. Kierownik prowadzi nadzór merytoryczny i organizację pracy. Obsługę finansowo-księgową Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu prowadzi referat finansowo-podatkowy Urzędu Gminy Krasnosielc. Według stanu na dzień 31.12.2024 r. w ośrodku zatrudnionych było ogółem 10 osób tj. 9,75 etatu, w tym:

- Kierownik – 1 etat,
- Pracownicy socjalni – 3 etaty,
- Aspirant pracy socjalnej – 2 etaty,
- Asystent rodziny – 0,5 etatu,
- Stanowisko ds. świadczeń rodzinnych – 1 etat,
- Stanowisko ds. funduszu alimentacyjnego – 1 etat,
- Opiekun w ośrodku pomocy społecznej – 0,50 etat,
- Kierownik Klubu Senior+ - 0,75 etatu.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Krasnosielcu wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych i pracowniczych posiadają wyższe wykształcenie. Systematycznie podnoszą kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach poświęconych pomocy społecznej, przemocy domowej, świadczeniom rodzinnym i funduszowi alimentacyjnemu, wspieraniu rodziny i innych niezbędnych do prawidłowego wykonywania zadań, wynikających ze statutu Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2024 roku zatrudniał pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Pracownicy zobowiązani są do współpracy i współdziałania w celu realizacji zadań, w szczególności w zakresie wymiany informacji i wzajemnych konsultacji.

Wydatki budżetowe

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu w 2024 roku na realizację zadań wydatkował kwotę **6 735 288, 26 zł**, z czego:

- ze środków budżetu gminy **897 070,64 zł**

- ze środków budżetu państwa: **5 838 217,62**, w tym:

a) ze środków na realizację zadań zleconych 4 977 970,83 zł

b) ze środków na realizację zadań własnych 847 897, 99 zł

c) ze środków Funduszu Pracy: 12 348,50 zł.

Ośrodek Pomocy społecznej otrzymał również dotację z Funduszu Solidarnościowego na realizację Programu Asystent Osobisty osoby z Niepełnosprawnością w kwocie **129 219,94 zł** (zadanie realizowano poza budżetem).

Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu w 2024 roku realizował swoje zadania na podstawie następujących ustaw:

- ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o karcie dużej rodziny,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Zadania pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu oparte są na przepisach ustaw dotyczących szeroko rozumianej pomocy społecznej jak również powstałych na ich bazie strategii i programów. W roku 2024 obowiązywały następujące programy polityki społecznej na terenie Gminy Krasnosielc:

- 1) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krasnosielc na lata 2024-2030 zatwierdzona Uchwałą Nr LI/293/2024 Rady Gminy Krasnosielc z dnia 26 marca 2024 r.
- 2) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Krasnosielc na lata 2024- 2030 zatwierdzony Uchwałą Nr III/19/2024 Rady Gminy Krasnosielc z dnia 27 czerwca 2024 r.,
- 3) Wieloletni Program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 zatwierdzony Uchwałą Nr III/12/2018 Rady Gminy Krasnosielc dnia 11 grudnia 2018 r.,
- 4) Gminny program wspierania rodziny na lata 2022 – 2024 w Gminie Krasnosielc zatwierdzony Uchwałą Nr XLVII/275/2023 Rady Gminy Krasnosielc z dnia 7 grudnia 2023 r.

- 5) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym w Gminie Krasnosielc w roku 2024 roku zatwierdzony Uchwałą Nr XLVII/271/2023 Rady Gminy Krasnosielc z dnia 7 grudnia 2023 r.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu 2024 roku realizował następujące Programy:

- 1) Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – edycja 2024,
- 2) Program wieloletni „Senior+” na lata 2021–2025,
- 3) Program asystent rodziny na rok 2024,
- 4) Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”,
- 5) Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu jako samorządowa jednostka organizacyjna, ma za zadanie organizację polityki społecznej państwa w zakresie zadań pomocy społecznej na terenie gminy Krasnosielc.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu realizującego politykę społeczną gminy w szczególności należy:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa,
- udzielenie pomocy w formie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Podstawowymi przesłankami do uzyskania przez osoby i rodziny wsparcia w ramach pomocy społecznej jest znalezienie się w trudnej sytuacji życiowej i niemożność jej pokonania mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień. Trudna sytuacja życiowa to w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przy uwzględnieniu kryterium dochodowego określonego w art. 8 ww. ustawy, który mówi, **że dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć- 600 zł, a w przypadku osoby samotnie gospodarującej- 776 zł.**

Pomoc na zasadach określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- bezrobocia
- sieroctwa
- bezdomności
- potrzeb ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
- niepełnosprawności
- długotrwałej lub ciężkiej choroby
- bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych
- alkoholizmu lub narkomanii
- trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy
- przemocy w rodzinie
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomoc Społeczna

Zgodnie z Art. 17 ust.1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) (uchylony)
- 14) dożywianie dzieci;
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 16) kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16a) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;

20) opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ośłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej realizowanym w ramach zadań własnych gminy jest praca socjalna. Praca socjalna jest działalnością zawodową skierowaną na przywrócenie lub wzmocnienie zdolności osób i rodzin do funkcjonowania w społeczeństwie, oraz doprowadzenie ich do samodzielności życiowej i rozwoju. Poza takim definiowaniem pracy socjalnej spotykamy się często z jej szerszym rozumieniem. Praca socjalna jest jedną z form usług socjalnych, oprócz profesjonalnego poradnictwa zalicza się do niej pomoc w załatwieniu spraw codziennych oraz pomoc w utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem. Ustawa przewiduje, że w stosunku do osób, które spełniają przesłanki udzielenia pomocy społecznej określone w art. 3 ustawy o pomocy społecznej, praca socjalna może być prowadzona niezależnie od ich sytuacji dochodowej. W art. 25 ustawy o pomocy społecznej nałóżono na gminę obowiązek świadczenia pracy socjalnej zmierzającej do umożliwienia kontaktu z otoczeniem osób niepełnosprawnych. Pracownik socjalny we współpracy z organizacjami społecznymi, kościołami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi, fundacjami i innymi podmiotami pomaga w integracji osób dotkniętych niepełnosprawnością ze środowiskiem. Umożliwia aktywizację zawodową i społeczną tych osób. Prowadzenie pracy socjalnej jest typem aktywności zawodowej i wymaga zdobycia odpowiedniego wykształcenia. Praca socjalna to działanie bogate w różnorodne treści i konteksty, warunkowane potrzebą niesienia pomocy poprzez wsparcie intelektualne i emocjonalne, wkracza w sferę złożonej problematyki wartości nadając jej wymiar etyczny. Wymaga, dla uzyskania najlepszego efektu, właściwego klimatu. Pracownik socjalny musi wykazać się umiejętnością słuchania, wyrozumiałością, zaufaniem, spokojem, jak również ciepłem i współczuciem.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu realizując zadania w zakresie realizacji ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w 2024 roku udzielił pomocy w formie pracy socjalnej 75 rodzinom, w których jest łącznie 202 osoby. Praca socjalna była ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. Pracownicy socjalni przeprowadzili wywiady środowiskowe w 354 rodzinach z terenu Gminy Krasnosielec.

W roku 2024 pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych (łącznie z pracą socjalną) objęto 360 rodzin - liczba osób w tych rodzinach to 768. Rodziny te korzystały z szeroko rozumianej pomocy społecznej tj. m.in.: przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, celowych i okresowych, udzielanie schronienia, przyznawanie posiłku i niezbędnego ubrania, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, dożywianie dzieci, świadczenie

pieniężne na zakup żywności umieszczanie i opłacanie pobytu osób w domu pomocy społecznej.

Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej zrealizowanych w 2024 roku przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu prezentuje poniższa tabela.

Rodzaj świadczenia	Kwota w złotych	Liczba rodzin
Zasiłki stałe	369053,56	45
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	29724,47	38
Zasiłki okresowe	105000,98	50
Zasiłki celowe i pomoc w naturze	4900,00	7
Schronienie	42460,31	5
Domy Pomocy Społecznej	220195,00	6
Pomoc w zakresie dożywiania	137950,00	210
Usługi opiekuńcze	8093,00	1

Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Dodatkową działalność stanowiły inne zadania, w tym zadania zlecone gminie, które na podstawie upoważnień i pełnomocnictw przewidzianych w ustawach są przekazane do realizacji Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Krasnosielcu tj.: wypłata świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, karta dużej rodziny, dodatek mieszkaniowy, decyzja potwierdzająca prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Zadania zrealizowane w 2024 roku przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu prezentuje poniższa tabela.

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń w złotych	Liczba świadczeń	Liczba rodzin, decyzji (rozstrzygnięć)
Świadczenia rodzinne	3306503,43	9853	621
Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe	412733,21	668	101
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	56200,00	343	29
Świadczenia z Funduszu alimentacyjnego	164364,28	382	36
Karta Dużej Rodziny	466,00	127	34

Dodatek mieszkaniowy	4771,34	25	4
Dodatek osłonowy	460523,53	1139	1223
Bon energetyczny	486523,53	1155	1215
Świadczenia wychowawcze	3500,00	7	2
Decyzja potwierdzająca prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	-	-	6
Zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego „Czyste Powietrze”	-	-	225

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nakłada również obowiązek podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych. W roku 2024 zarejestrowano dłużników alimentacyjnych zamieszkałych na terenie Gminy Krasnosielc, mających zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Natomiast liczba dłużników alimentacyjnych posiadających zadłużenie wobec Skarbu Państwa na podstawie wypłaconych przez tę jednostkę świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi 102.

Wystosowano wezwania do 21 dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego. Wywiad alimentacyjny przeprowadzono z 17 dłużnikami alimentacyjnymi. Wystąpiono do Urzędu Pracy z wnioskiem o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez zatrudnienia w 9 przypadkach. Przekazano komornikom sądowym informację z wywiadu alimentacyjnego mającą wpływ na egzekucję w 21 przypadkach. Wydano 4 decyzje o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz skierowano 2 wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. -

Kodeks karny a także w 2 przypadkach skierowano wniosek do starosty o zatrzymanie dokumentu prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

Zgodnie z obowiązkiem ustawowym, przekazywano informacje gospodarcze dotyczące dłużników alimentacyjnych do czterech biur informacji gospodarczej tj.

1. InfoMonitor Biura Informacji Gospodarczej
2. KRD – Krajowy Rejestr Długów
3. ERIF – rejestr dłużników
4. KBIG – Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej

Przekazywane dane aktualizowane są w systemie miesięcznym.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Krasnosielc w roku 2024

Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej jest zadaniem własnym gminy w zakresie tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które znajdują swoje umocowanie w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Gminny

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Krasnosielc na lata 2024– 2030 jest dokumentem zgodnym z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

W Gminie Krasnosielc Program uchwalono w czerwcu 2024 roku, uchylając jednocześnie poprzedni Program z uwagi na zmianę przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Obecnie uchwalony program obowiązuje na lata 2024-2030. Program jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu w latach ubiegłych jak również podjęciem nowych przedsięwzięć. Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, a tym samym przyczynia się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia ww. zjawiska.

Program jest realizowany przez instytucje z terenu Gminy Krasnosielc, koordynatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu. Realizacja programu jest systematycznie monitorowana. Prowadzony monitoring umożliwia wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwalają na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu jest prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Z przedstawionych przez poszczególne instytucje informacji wynika, że każdy podmiot realizuje zadania za pośrednictwem różnych form. Programu w efekcie zakłada między innymi, że nastąpi dalszy wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz zmiana postaw społecznych wobec przemocy, zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy, przypadki przemocy będą rozpoznawane wcześniej i skuteczniej, a także wzmocniony zostanie zintegrowany i efektywny system pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy w domowej w Gminie Krasnosielc stanowi zatem wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i jest realizowany przez wszystkie lokalne instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Krasnosielcu w roku 2024

W związku ze zmianami przepisów prawa w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej zaistniała potrzeba dokonania wielu zmian i stworzenia nowych działań tj.:

1. W dniu 30 sierpnia 2023 roku Rada Gminy Krasnosielc Uchwałą Nr XLV/262/2023 uchwaliła Tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego
2. W dniu 15 września 2023 roku Wójt Gminy Krasnosielc Zarządzeniem nr 47/2023 powołał Zespół Interdyscyplinarny od dnia 20 września 2023 roku w następującym składzie:
 1. Ewa Płocharczyk - Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu;
 2. Katarzyna Ryłka - Pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu;
 3. Małgorzata Bielawska – Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krasnosielcu;
 4. Łukasz Łazarz - Kierownik Posterunku Policji w Krasnosielcu;
 5. Iwona Ziemska - Pedagog szkolny w Szkole Podstawowej im Jana Pawła II w Krasnosielcu;
 6. Irena Kaszuba - Pielęgniarka z Przychodni Lekarskiej „EMED” w Krasnosielcu;
 7. Iwona Wiktorowicz - Kurator zawodowy w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Przasnyszu.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Posiedzenia zespołu odbywały się według potrzeb, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.

Procedura Niebieskie Karty w 2024 roku

Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Trudno określić skalę i rozmiar zjawiska przemocy gdyż nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. Najlepiej obrazują ją statystyki, opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Podmiot wszczynający procedurę NK	2020	2021	2022	2023	2024
Razem	5	2	4	10	11
Policja	4	2	4	9	10
OPS	1	0	0	0	1
Oświata	0	0	0	1	0

Na naszym terenie przemoc nie jest dominującym problemem społecznym jednak zauważalny jest wzrost zachowań przemocowych w rodzinach. Jak wynika z powyższej tabeli procedurę „Niebieskie Karty” na przestrzeni ostatnich kilku lat wszczynają głównie Policja, gdyż to ona jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie zazwyczaj w trakcie interwencji. Zarówno osoby stosujące przemoc jak i dotknięte przemocą uzyskują wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Od listopada 2020 roku mają możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej.

Na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej przeznaczono kwotę 7042,50 zł

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Krasnosielc w roku 2024 oraz zatrudnienie asystenta rodziny

Program na terenie Gminy przyjęto do realizacji Uchwałą nr XXIX/169/2021 Rady Gminy Krasnosielc z dnia 29 grudnia 2021 roku w sprawie uchwalenia „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2022- 2024”. Główne cele Programu: wzmocnienie roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci. Cele szczegółowe Programu: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi oraz poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców. Osiągnięcie zamierzonych celów jest możliwe poprzez współpracę realizatorów programu wspierania rodziny. Zgodnie z założeniami programu zadania takich instytucji jak Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Krasnosielc, Placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Placówki Zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz inne instytucje działające na rzecz rodzin prowadzą do osiągnięcia jak najlepszych efektów i zrealizowania zamierzonych celów. W roku 2024 w ramach realizacji celów szczegółowych zawartych w programie głównie prowadzono następujące działania przez poszczególne instytucje:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu – wsparcie finansowe dla rodzin w postaci zasiłków, pomoc w postaci dożywiania, praca socjalna, wsparcie asystenta rodziny, monitoring rodzin przeżywających trudności, zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego.
- 2) Placówki Oświatowe – działania profilaktyczne (przedstawienia, spektakle, pogadanki itp.), organizowanie czasu wolnego dla dzieci, monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wsparcie pedagoga szkolnego oraz psychologiczne
- 3) Urząd Gminy Krasnosielc – zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy (pomoc psychologiczna, pomoc prawna), zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi, zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej)
- 4) Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji (podjęcie terapii leczenia uzależnień, powoływanie Grup Diagnostyczno-Pomocowych)
- 5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Placówki Zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, organizowanie i informowanie pomocy (m.in. terapie rodzinne, wsparcie psychologiczne, konsultacje).

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina realizuje obowiązek zatrudnienia asystenta rodziny. Asystent rodziny w 2024 roku obejmował wsparciem łącznie 7 rodzin, w tym 14 dzieci. Na dzień 31.12.2024 roku wsparciem obejmowano 5 rodzin, w tym 11 dzieci.

W ramach swoich obowiązków asystent rodziny brał udział w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Są to zespoły powoływane przez

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, które monitorują i analizują sytuację rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do naturalnego środowiska.

Asystent realizując plan pomocy rodzinie współpracował przede wszystkim z przedstawicielami:

- Placówek oświatowych (dyrektor, pedagog, wychowawca),
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Przasnyszu,
- Komendy Powiatowej Policji w Makowie Mazowieckim (Posterunek Policji w Krasnosielcu),
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (pracownik socjalny, policja, kurator),
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (koordynator pieczy zastępczej, pedagog, psycholog).

Od 2022 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Krasnosielcu obowiązują szczegółowe procedury współpracy pracownika socjalnego i asystenta rodziny w pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wprowadzono system identyfikowania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi i diagnozowania sytuacji tych rodzin oraz przyjęcia do realizacji zasad współpracy i wymiany informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krasnosielcu a podmiotami działającymi na rzecz udzielania wsparcia rodzinom.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu zatrudniał w 2024 roku jednego Asystenta rodziny posiadającego odpowiednie wykształcenie, na umowę o pracę w ramach zadaniowego czasu pracy, w wymiarze ½ etatu. Model pracy z rodziną objętą asystą rodzinną zakłada współpracę pracownika socjalnego i asystenta rodziny na każdym etapie pracy z rodziną.

W 2024 roku Gmina Krasnosielc uczestniczyła w realizacji rządowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2024 r.”, którego celem była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również zadań, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, co czyni asystenta rodziny ważnym ogniwem w systemie wsparcia rodzin. Dofinansowanie nastąpiło na podstawie złożonego przez gminę zapotrzebowania i objęło asystentów rodziny zatrudnionych w gminie w 2024 r. Na realizację tego programu na wynagrodzenie i dodatek do wynagrodzenia pozyskano kwotę 12348,50 zł dla 1 asystenta rodziny zatrudnionego w wymiarze ½ etatu. Wydatki na wynagrodzenie dla asystenta rodziny w roku 2024 pokryte z budżetu gminy wynosiły 32015,50 zł.

W 2024 roku Gmina Krasnosielc przyjęła do finansowania otrzymane w ramach rządowego Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027” w kwocie 3600,90 zł. W ramach dofinansowania w okresie od 01.09.2024 roku do 31.12.2024 wypłacono asystentowi rodziny dodatek motywacyjny do wynagrodzenia.

W 2024 roku rodziny wymagające wsparcia były kierowane głównie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Makowie Mazowieckim. Od miesiąca listopada 2020 roku w Gminie Krasnosielc zatrudniono psychologa (terapeutę), który w roku 2024 roku świadczył usługi psychologiczne dla mieszkańców gminy, w tym rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w których występuje problem nadużywania alkoholu.

W 2024 roku współfinansowano koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej, jako zadanie własne - obowiązkowe z ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej 3 dzieci. Koszty współfinansowania pobytu dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej wyniosły 25007,05 zł.

Dystrybucja żywności w roku 2024

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu jako Organizacja Partnerska Lokalna (OPL) zajmuje się również dystrybucją żywności pozyskanej z Banku Żywności. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi wszelką dokumentację związaną z pozyskaniem, kwalifikowaniem uczestników oraz wydawaniem żywności. OPS odbiera transporty żywności z Ciechanowa, którą dalej dzieli wśród najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy. Z tytułu przynależności do Stowarzyszenia Gmina wnosi składkę członkowską. W 2024 roku pozyskano łącznie 25,896 ton żywności. Z pomocy żywnościowej skorzystało 500 osób. Wydano 2000 paczek żywnościowych.

Działalność Klubu Senior+ w Krasnosielcu w roku 2024

Klub Seniora w Krasnosielcu utworzono w roku 2017 w ramach Programu Senior+. Klub Senior + w Krasnosielcu jako ośrodek wsparcia działa w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu. W roku 2024 klub zapewniał miejsce dla 25 uczestników. Realizacja zadania "Zapewnienie funkcjonowania Klubu Senior+" w ramach Programu wieloletniego "Senior+" na lata 2021-2025 ma na celu utrzymanie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym oraz zapewnienie wsparcia w integracji osobom starszym nie aktywnym zawodowo. Zadanie polega na rozwijaniu zainteresowań oraz aktywnego spędzania wolnego czasu przez osoby z grupy wiekowej 60+ rekrutowane wśród mieszkańców Gminy Krasnosielc. Zadanie ma na celu zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów nieaktywnych zawodowo w życiu społecznym oraz integracji ze społecznością lokalną. Wyremontowany lokal oraz zakupiony sprzęt pozwala na efektywne wykorzystanie czasu seniorom. Klub jest miejscem codziennych spotkań, uroczystości okolicznościowych oraz warsztatów i zajęć tematycznych. Szeroka i różnorodna oferta działań skierowanych do uczestników klubu oparta jest w szczególności na profilaktyce zdrowotnej, aktywności ruchowej i aktywizacji intelektualnej, co umożliwia nawiązywanie nowych kontaktów, integrację, umacnianie więzi społeczne, nie tylko za pomocą bezpośredniego kontaktu ale także przy użyciu portali społecznościowych i komunikatorów. Oferowane działania dla uczestników to kontynuacja tych już prowadzonych w klubie w okresie minionych trzech lat, ale także nowe propozycje, które wynikają z zapotrzebowania zainteresowanych.

W 2024 roku poza codziennymi zajęciami uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w wyjazdach i zajęciach:

- zajęcia sportowe w wymiarze 46 godzin rocznie
- spotkanie z książką w wymiarze 4 spotkań rocznie oraz 1 spotkanie z autorem książek o uśmiechu we współpracy z biblioteką w Krasnosielcu
- warsztaty rękodzieła w wymiarze 40 godzin rocznie
- spotkanie z policją pt. Bezpieczny Senior na ulicy i w domu w wymiarze 4 godziny rocznie
- 4 wyjazdów autokarowych
- 8 spotkań integracyjnych w tym 3 spotkania okolicznościowe
- kino klubowe w wymiarze 7 spotkań
- zajęcia prowadzone wśród uczestników: warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne, rękodzieło, rozwijanie pasji oraz gimnastyka umysłu,
- warsztaty rozwoju osobistego, lekcje savoir-vivre, zajęcia z carvingu czyli tworzenie ozdób z owoców i warzyw. warsztaty krawieckie,

-warsztaty florystyczne, zajęcia ogrodnicze hortiterapia w okresie wiosenno - letnim, doskonalenie obsługi komputera, zajęcia codzienne.

We wszystkich wyżej wymienionych formach zajęć tematycznych udział wzięło po 25 uczestników.

Na działalność klubu w 2024 roku wydatkowano kwotę – 123 600,00 zł, z czego środki własne stanowiły ok. 58,25% wartości zadania tj. 72 000,00 zł, a dotacja z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego ok. 41,75% tj. 51 600,00 zł.

Program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością – edycja 2024

W 2024 roku Gmina Krasnosielc po raz trzeci przystąpiła do Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” którego celem jest wprowadzenie usług asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz dorosłych osób z niepełnosprawnościami posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub w stopniu umiarkowanym albo traktowane na równi do nich.

Przystąpienie do Programu umożliwiło zapewnienie osobom z niepełnosprawnością wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowanie w życiu społecznym, co prowadzi do umożliwienia osobom z niepełnosprawnością jak najbardziej niezależnego życia oraz zapewnienie im pomocy adekwatnej do ich potrzeb. Dzięki ogólnodostępnemu wsparciu dla uczestników Programu możliwa była aktywizacja osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących na terenie Gminy Krasnosielc. Uczestnicy Programu mieli zapewnioną pomoc w zakresie wykonywania czynności dnia codziennego, załatwiania spraw urzędowych, pomocy przy przemieszczaniu się w wybrane przez siebie miejsce, korzystanie z dóbr kultury oraz inne czynności mające na celu poprawę ich jakości życia. Usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością prowadzą do zwiększenia samodzielności uczestników Programu.

Realizując Program, Gmina Krasnosielc w 2024 roku zatrudniała 9 asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Zatrudnieni asystenci świadczyli usługi dla 9 osób z niepełnosprawnością z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Na realizację Programu w 2024 roku wydatkowano kwotę 129219,94 zł. Zadanie w 100% zrealizowano ze środków z Funduszu Solidarnościowego.

Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym w 2024 roku

W 2024 roku obywateli Ukrainy przebywającym na terenie Gminy Krasnosielc objęto następującym wsparciem:

- wypłata świadczeń na zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy.

Świadczenie pieniężne (40 zł) za zakwaterowanie obywatela Ukrainy przysługuje podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy. W 2024 roku pozytywnie rozpatrzono 2 wnioski o świadczenie pieniężne na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przybywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy, które obejmowały 2 obywateli Ukrainy na łączną kwotę 1800 zł. Wypłaty w całości zostały pokryte z dotacji celowej z budżetu państwa.

Wnioski i potrzeby

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu realizuje działania wynikające z obowiązujących uregulowań prawnych oraz podejmuje inicjatywy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Prawidłowa realizacja zadań wymaga nie tylko zabezpieczenia w budżecie odpowiednich środków finansowych, ale również zapewnienia niezbędnych zasobów kadrowych, lokalowych, sprzętu i wyposażenia, materiałów biurowych i rozwoju systemu informatycznego. Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest prowadzony monitoring problemów społecznych występujących w gminie, analizy zgromadzonych danych i wskaźników, ale także diagnoza zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej w sferze socjalnej.

Biorąc również pod uwagę aktualne uwarunkowania, infrastrukturę i zalecenia pokontrolne do najważniejszych potrzeb w gminie Krasnosielc należy zaliczyć:

- poszerzanie środowiskowego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych tj. zapewnienie usług opiekuńczych i innych form opieki, teleopieki, kontynuacja realizacji Programu Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością oraz innych Programów dedykowanych osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami,

- zabezpieczenie środków finansowych na zadania obowiązkowe gminy i wkład własny do programów rządowych,

- w związku z zauważalnym wzrostem przyznawanych świadczeń w związku z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rosnącym udziałem w budżecie gminy środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej, niezbędne jest zintensyfikowanie działań z zakresu wspierania rodziny

- w związku ze wzrostem liczby wszczętych procedur Niebieskie Karty niezbędne jest zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej.

Sporządził:

Ewa Płocharczyk – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu

Krasnosielc, czerwiec 2025

